

20/6/24

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

TER BESLISSING

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Bevolkingsonderzoek en
Medische Ethiek

Opgesteld door

Aan

MMZ, cc Stas

Deadline: 24 juni 2024

nota

Onderzoek naar demonstraties

Datum

17 juni 2024

Kenmerk

3856241-1067815-PG

Uw kenmerk

Zaaknummer

1067815

Bijlage(n)

0

1. Aanleiding

Tijdens het notaoverleg op 8 april jl. over de initiatiefnota van het lid Slagt-Tichelman over Toegang tot veilige en legale abortuszorg voor iedereen heeft u toegezegd de Tweede Kamer voor het zomerreces te informeren over de vraag of en hoe onderzoek naar demonstraties bij abortusklinieken kan worden uitgevoerd.¹ Met voorliggende brief over de mogelijkheden voor een dergelijk onderzoek komt u tegemoet aan deze toezegging.

2. Geadviseerd besluit

Het advies is akkoord te gaan met verzending van de brief aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

In een verzamelbrief (d.d. 19 april jl.) van de ministers van BZK en J&V wordt een onafhankelijk onderzoek aangekondigd naar het demonstratierecht, dat in beginsel ook in zal gaan op de problematiek zoals die wordt ervaren bij Nederlandse abortusklinieken. Het onderzoek zal worden uitgezet via het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC). De onderzoekers zullen onder meer kijken naar demonstraties waarbij andere grondrechten of de nationale veiligheid in het gedrang kunnen komen, zoals bij demonstraties bij abortusklinieken. Daar kunnen immers grondrechten of belangen in het gedrang komen: de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van bezoekers of medewerkers van klinieken.

In de Kamerbrief geeft u aan dat het op voorhand niet te zeggen valt wat de uitkomsten zullen zijn van dit onderzoek. U kunt daarom niet garanderen dat het onderzoek (meer) handelingsperspectief zal bieden voor abortusklinieken of voor burgemeesters en handhavers in de gemeenten waar klinieken gevestigd zijn. Desondanks geeft een groot deel van de abortusklinieken aan veel waarde te hechten aan een goed onafhankelijk onderzoek naar demonstraties bij abortusklinieken. U onderschrijft het belang van dit onderzoek, gezien de gevoelige maatschappelijke discussies over het demonstratierecht en het belang van een vrije toegang tot abortuszorg.

¹ Kamerstukken II 2024/2024, 36 317, nr. 4.

4. Toelichting

Datum

17 juni 2024

Kenmerk

3856241-1067815-PG

a. Draagvlak politiek

Het thema van (betere bevoegdheden om in te kunnen grijpen bij) demonstraties bij abortusklinieken leeft onder met name linkse partijen als GroenLinks/PvdA. Tegelijkertijd wordt er veel breder gediscussieerd over het demonstratierecht, ook n.a.v. boeren- en klimaatprotesten, protesten bij politici thuis en aan universiteiten. De Tweede Kamer is verdeeld als het aankomt op het beschermen dan wel inperken van het demonstratierecht. Het in de brief aangekondigde onderzoek kan mogelijk aanknopingspunten bieden om het juridisch kader rond het demonstratierecht in de toekomst aan te passen, als daar een politieke meerderheid voor gevonden kan worden.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

De abortussector pleit soms voor een *strenger* en *landelijk* beleid voor demonstraties. Het in goede banen leiden van demonstraties is nu een verantwoordelijkheid van het lokale bestuurlijke gezag (van de burgemeester). Bestuurders van abortusklinieken zijn van mening dat er bij abortusklinieken vaak geen sprake is van demonstraties maar van het aanspreken / lastigvallen van individuele bezoekers van abortusklinieken.

c. Financiële en personele gevolgen

Geen: het onderzoek komt voor rekening van het WODC.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Nvt.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Er is overleg gevoerd met bestuurders van abortusklinieken en met het ministerie van BZK.

f. Gevolgen administratieve lasten

nvt

g. Toezeggingen

U doet 1 toezegging af, gedaan tijdens het notaoverleg over de initiatiefnota van het lid Slagt-Tichelman over Toegang tot veilige en legale abortuszorg voor iedereen op 8 april 2024.² U heeft toen toegezegd 'de Kamer voor het zomerreces te informeren over de vraag of en hoe onderzoek naar demonstraties bij abortusklinieken kan worden uitgevoerd, nav een gesprek met de klinieken over het doel en een handelingsperspectief van dat onderzoek.'

h. Fraudetoets

nvt

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

² Kamerstukken II 2024/2024, 36 317, nr. 4.